

**Lokalna Organizacja Turystyczna
Ziemia Mrągowska**
Mrągowskie Centrum Informacji Turystycznej
Centrum Kultury i Turystyki

ul. Warszawska 26
11-700 Mrągowo
tel. +48 89 741 80 39
www.it.mragowo.pl
info@it.mragowo.pl

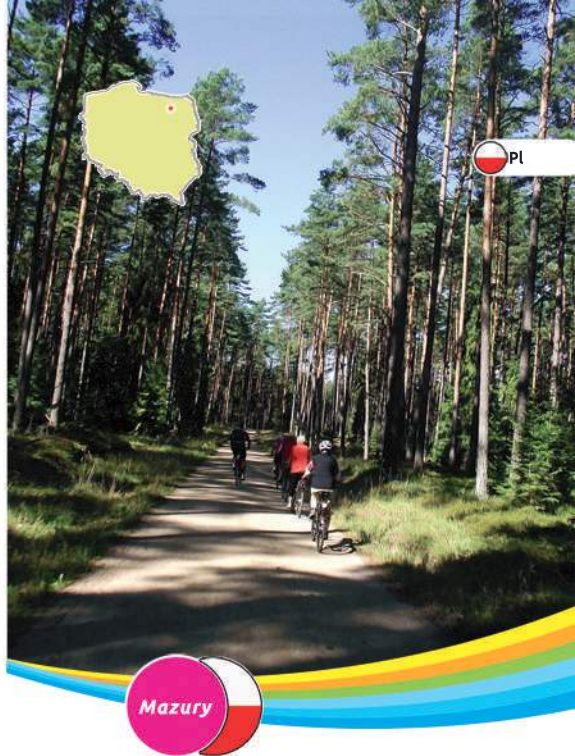
www.klaster.mazury.pl, www.konferencjemazury.com, www.mazuria.ru

ISBN 978 - 83 - 908233 - 6 - 2

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki
na realizację zadań z zakresu turystyki na rok 2014

Wykorzystano zdjęcia z arch. LOT Ziemia Mrągowska oraz Centrum Kultury i Turystyki

Mazurska Sieć Szlaków Rowerowych

www.it.mragowo.pl

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

Mazurska Sieć Szlaków Rowerowych.....1

Jak dojechać na Mazury?.....2

Dlaczego Mazury?

Jak czytać przewodnik?.....3

Oznakowanie szlaku

Szlak turystyczny - definicja

Administrator szlaków na Ziemi Mrągowskiej

Ciekawostki.....4

Mazury - rowerowe eldorado

Mazurska Karta Turystyczna

Mazurski Portal Turystyczny

Szlaki rowerowe

Krutyński Szlak Rowerowy (68,7 km).....6

Ernsta Wiecherta (44,9 km).....16

Duża pętla mrągowska (27,2 km).....22

Grodzisk Pruskich (55,5 km).....26

Lasy Sorkwické (35,5 km).....36

Wokół jeziora Juno (20 km).....42

Atrakcje

Sanktuarium Maryjne w Świętej Lipce.....45

Mrągowo.....46

Mikołajki.....48

Szestno.....50

Puszcza Piśka.....52

Muzeum Regionalne w Pieckach.....53

Ferma Jeleniowatych w Kosewie Górnym.....54

Kościół ewangelicki w Sorkwicach.....55

Kempingowe Mazury.....56

Mazurska Sieć Szlaków Rowerowych

System charakteryzuje się następującymi cechami:

Spójność systemu. Szlaki są wzajemnie zintegrowane i łączą miejscowości turystyczne z atrakcjami regionu. Oznacza to, że istnieją punkty styku różnych szlaków. Dzięki temu turysta ma możliwość zmiany szlaku, jeżeli z miejsca jego pobytu nie ma propozycji dojazdu do atrakcji, która go interesuje. Mimo wszystko pozostaje nadal na oznakowanej trasie. Takie rozwiązanie ułatwia orientację w terenie. Jest to korzystne zarówno dla turystów jednodniowych jak i spędzających więcej czasu na rowerze.

Bezpośredniość połączeń. Najkrótsze połączenia, bez zbędnego kluczenia. Głównym motywem znakowania szlaków jest by turysta w możliwie jak najkrótszym czasie zwiędził jak najwięcej. Uwzględniając potrzeby większości turystów szlaki mają średnią długość 30 – 60 km.

Bezpieczeństwo. Szlaki przebiegają drogami lokalnymi o dobrej nawierzchni.

Atrakcyjność. Trasy przebiegają atrakcyjnymi krajobrazowo drogami i prowadzą do atrakcji regionu.

Projekt „Mazurska Sieć Szlaków Rowerowych” jest finalnym produktem prac Mrągowskiego Centrum Informacji Turystycznej oraz Lokalnej Organizacji Turystycznej „Ziemia Mrągowska” związanych z oznakowaniem szlaków turystycznych na Ziemi Mrągowskiej.

Prace rozpoczęły się w 2009 r. od rozróżnienia nawierzchni dróg, ich jakości oraz ewentualnego wykorzystania dla ruchu rowerowego. Konieczne było również wkomponowanie nowych szlaków w już istniejące. W 2010 r. została wydana mapa przeznaczona dla turysty aktywnego z rozróżnieniem nawierzchni dróg oraz intensywności ruch kółowego.

W 2014 roku Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Mrągowska” uzyskała dotację z Ministerstwa Sportu i Turystyki na oznakowanie sieci szlaków rowerowych na Mazurach.

Zostały oznakowane 3 nowe szlaki rowerowe o łącznej długości 180 km. Ministerstwo Sportu i Turystyki przyznało dotację w kwocie 22 120 zł na realizację projektu pod nazwą „Mazurska Sieć Szlaków Rowerowych”.

System został tak zaprojektowany by turysta korzystał ze szlaków atrakcyjnych krajobrazowo oraz krajoznawczo, bezpiecznych i wygodnych, tworzących spójny system rowerowych udogodnień.

W roku 2014 zostały oznakowane nowe szlaki, jak również stare odnowione zgodnie ze standardami PTTK.

Kamizelka odbłaskowa to podstawa!

Wszystkie wspomniane cechy systemu sprawiają, że: **Mazurska Sieć Szlaków Rowerowych to Wolność Wyboru!**

Jak dojechać na Mazury?

Mazury leżą w północno-wschodniej części Polski. Ziemia Mrągowska z **Mrągowem**, **Mikołajkami** i **Krutynią** położona jest w ich centralnej części i wyróżnia się największą bazą noclegową w województwie **warmińsko – mazurskim**. Przez to stanowi idealną bazę do zwiedzania Mazur.

Rower przeżywa dziś drugą młodość jako narzędzie rekreacji i rozrywki, dlatego coraz częściej zabieramy go ze sobą na wakacje. Najprostszym sposobem jest oczywiście zamontowanie go na dachu samochodu bagażnika lub stelażu. Dojechanie rowerem z odległych krańców kraju do Zielonych Płuc Polski również jest możliwe, ale jest to proces czasochłonny. Trasa takiej wycieczki często będzie prowadzić głównymi drogami, które niekiedy nie są przyjazne dla miłośników dwóch kółek.

☑ Doskonałym rozwiązaniem jest przewiezenie roweru koleją, co w teorii nie stanowi problemu. Pierwszym etapem kolejowej wycieczki jest dotarcie do stolicy regionu, **Olsztyna**. Następnie należy pojechać pociągiem do **Kętrzyna**, miasta z bogatą i ciekawą ponad 650 letnią historią lub obrać kurs na **Giżycko**, największe miasto Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.

📍 Z obu tych mazurskich miast, aby dotrzeć do Mrągowa czy Mikołajek należy jechać **czerwonym szlakiem Grodzisk Pruskich**. 📍

📍 Kiedy jednak żadna z propozycji nie jest oczekiwanym rozwiązaniem, w ostateczności można rower wynająć na miejscu.

Mrągowo 46
Mikołajki 48
Piecki 53

Dlaczego Mazury?

Mazury to najpiękniejszy region Polski. Urokliwa przyroda, liczne jeziora i wiele malowniczych ścieżek zachęcają do uprawiania różnych aktywnych form turystyki. W sercu regionu leży Ziemia Mrągowska.

Jezioro Tałty niedaleko Mikołajek

Walorami turystycznymi są: urozmaicony krajobraz, rozległe lasy z licznymi rezerwatami, zabytki i muzea oraz bogata oferta kulturalna. Pofatdowana rzeźba terenu, niezbyt długie, ale często zaskakująco strome zjazdy mogą dodać wielu wrażeń podczas jazdy rowerem. Dotrzemy nim łatwo do najciekawszych zakątków – tam gdzie turyści zmotoryzowani nigdy nie dojadą.

Typowe dla Mazur są przepiękne drogi o różnej nawierzchni (asfaltowej, gruntowej, żwirowej itd.) wspaniale nadające się dla rowerzystów i piechurów, które często prowadzą krętymi, zielonymi alejami.

Krutynijski Szlak Rowerowy

Dwie główne rzeki **Krutynia** i **Dajna** przebiegające przez Ziemię Mrągowską tworzą malownicze szlaki kajakowe. Wzdłuż rzek można przejechać także rowerem: Rowerowy Szlak Krutynia oraz Szlak Święta Lipka - Mrągowo - Mikołajki.

Jak czytać informator?

Niniejszy przewodnik przedstawia ofertę oznakowanych szlaków rowerowych ułatwiających zwiedzanie Ziemi Mrągowskiej. Publikacja nie tylko ułatwia orientację w terenie, ale także przedstawia atrakcje turystyczne na szlakach.

Przedstawione w informatorze szlaki są oznakowane dwukierunkowo. Kierunek ich opisu jest propozycją, często ze względu na ukształtowanie terenu, ich łatwiejszego przebycia.

W przewodniku użyto oznaczeń graficznych ułatwiających orientację w treści:

📍 Nr dróg p. poź. ułatwiający orientację w lasach. Takie znaki można spotkać na drzewach.

📍 Wskazanie strony z szerszym opisem tematu.

⚠️ Atrakcja, ciekawostka.

📏 Kilometraż szlaku.

📍 Punkt styku szlaków 📍 Miejsce spotkania lub zbliżenia się szlaków.

Profil wysokościowy. Zaznaczono nawierzchnię (asfalt, szutr) oraz krajobraz (zielone lasy).

Oznakowanie szlaku

🚲 Początek i koniec szlaku.

🚲 Kontynuacja szlaku - oznacza, że należy jechać prosto.

🚲 🚲 Zmiana kierunku szlaku

🚲 W niektórych miejscach kilka szlaków może przebiegać razem. Wtedy stosuje się jeden znak dla kilku szlaków

Szlak turystyczny

Jest to wytyczona w terenie trasa służąca do odbywania wycieczek, oznakowana jednolitymi znakami (symbolami) i wyposażona w urządzenia informacyjne, które zapewniają bezpieczne i spokojne jej przebycie turycie o dowolnym poziomie umiejętności i doświadczenia, o każdej porze roku i w każdych warunkach pogodowych.

Znak szlaku malowany na drzewie

Sposób oznakowania

Znaki mogą być malowane na drzewach, słupach, kamieniach lub umieszczone jako osobne tabliczki pod znakami drogowymi lub na oddzielnych słupkach.

Szlak rowerowy

Szlaki rowerowe nie są drogami wyłącznie dla rowerów w rozumieniu prawa, a więc nie są wydzielonymi pasami ruchu. Podobnie jak inne szlaki jest to oznakowana trasa po istniejących drogach.

Szlaki rowerowe znakowane są w pięciu kolorach: czerwonym, niebieskim, zielonym, żółtym lub czarnym. Kolor szlaku nie jest związany z trudnością i służy jedynie różnieniu szlaków.

Administrator szlaków

**Mrągowskie Centrum
Informacji Turystycznej**
Mrągowo, ul. Warszawska 26
tel. +48 89 741 80 39
e-mail: info@it.mragowo.pl

www.it.mragowo.pl
Szczegółowe informacje o przedstawionych szlakach uzyskają Państwo na stronie internetowej www.it.mragowo.pl/Szlaki

Mazury rowerowe eldorado

Pojezierze Mazurskie to różnicowany teren ukształtowany przez lodowce. Znajdują się tu liczne jeziora o różnych kształtach i wielkości, piękne lasy i łąki oraz wzgórzka i pagórki.

Mazury można podzielić na trzy części: kamieniste, piaszczyste i garbate. Inni różnią je na Zachodnie, Środkowe i Wschodnie. Niniejszy przewodnik opisuje możliwości uprawiania turystyki rowerowej na terenie środkowej, czyli piaszczystej części Mazur.

Mazury środkowe

Od zachodu leży **Pojezierze Mrągowskie**, które tworzy garb górujący nad sąsiednimi krainami. Najwyższe wzniesienie to **Królewska Góra** (212 m n.p.m.) koło Uźranek. Pojezierze Mrągowskie nie może się poszczycić wielkimi jeziorami, jednak są one liczne i znajdują się w malowniczych rynnowych dolinach.

Na wschodzie leży **Kraina Wielkich Jezior Mazurskich**. Jest to jedyny w Polsce tak duży system jezior, z największym w kraju j. **Śniardwy**. Na łądzie obszar charakteryzują rozległe równiny, a także nieregularne wzgórzka o łagodnym spadku i wydłużone pagórki o stromych zboczach. W Krajinie WJM licznie występują głązy narzutowe.

Ukształtowanie terenu

Dzięki różnorodnemu ukształtowaniu terenu jest to ciekawy region dla turysty rowerowego.

Jest to efekt ostatniego zlodowacenia, kiedy to nasunął się tu lądolód ze Skandynawii. Podczas ocieplenia klimatu ok. 12 tys. lat temu lodowiec ustąpił pozostawiając morenowy krajobraz z licznymi rynnowymi i morenowymi jeziorami.

Morena czołowa. Powstała wzdłuż czoła lodowca z gliny i głazów. Ma charakter wzgórza lub ciągu wzgórz powstających w wyniku akumulacji materiału skalnego na przedpolu lodowca. Morenę czołową można spotkać w **Puszczy Piskiej**.

Morena denną. Występuje w spodniej części lodowca i powstaje poprzez niszczenie podłoża skalnego przez lodowiec oraz w wyniku wytopiania materiału skalnego podczas ablacji lodowca. Po ustąpieniu lodowca morena ta tworzy płaskie, faliste lub pagórkowate obszary.

Oz. Powstaje w szczelinach lądolodu w jego strefie czołowej dzięki akumulacji materiału (piaski i żwiry) niesionego przez wody lodowcowe. Ozy tworzą wydłużone, niekiedy silnie kręte wały o długości od kilkuset do kilku dziesięciu km i wysokości od kilku do blisko 100m. Przebieg od odpowiada w ogólnych zarysach kierunkowi przesuwania się lodowca. W regionie znajduje się **Wielki Oz Mrągowski**

Jezioro rynnowe. Są to prostolinijne lub lekko kręte zagłębienia szerokości od kilkuset metrów do 2-3 km i długości nieraz kilkudziesięciu kilometrów, o stromych wysokich krawędziach z obu stron. Przebieg rynny nawiązuje do biegu i siły erozyjnej rzeki podlodowcowej.

Po ustąpieniu lodowca jej koryto wypeniła woda. Przykładem jest **Wielka Rynna Mrągowska** z J. Juno oraz Dajnowa a także jeziora szlaku Krutyni.

Jezioro morenowe. Jezioro podlodowcowe, powstaje w obniżeniu pomiędzy wzniesieniami moren czołowych i obniżeniu moren dennych. Charakteryzują się dużą powierzchnią, małą głębokością, rozwiniętą linią brzegową i łagodnymi brzegami. Przykładami są jeziora: Śniardwy, Mamry, Niegocin.

Mazurska Karta Turystyczna to imienna turystyczna karta rabatu, upoważniająca do uzyskania rabatu, przy zwiedzaniu, korzystaniu z atrakcji turystycznych, usług noclegowych i gastronomicznych Mazu

Posiadacz karty zyskuje możliwość zakupu towarów i usług ze zniżką oraz informację na temat sprawdzonych obiektów, oferujących wysoką jakość towarów i usług. Regionalna Karta Turystyczna pozwoli turystyce w najtańszy sposób poznać region. Jednym słowem więcej wakacyjnych wrażeń z Mazur po niższej cenie.

Od noclegu przez gastronomię po atrakcje turystyczne – www.it.mragowo.pl to kompleksowy przewodnik po Mazurach w sieci. Portal posiada największą bazę turystyczną regionu z intuicyjną wyszukiwarką danych, **kaalendarzem imprez** i dynamicznym działem „Aktualności”.

Witryna to zestaw praktycznych wskazówek, które efektywnie pozwalają zaplanować wypoczynek w Krajinie Wielkich Jezior Mazurskich.

Mazurska Karta Turystyczna

Do karty dołączona jest broszura ułatwiająca zorientowanie się w ofercie. By ułatwić zaplanowanie ciekawego pobytu, załączone do niej są także mapa regionu, kontakty i użyteczne informacje o poszczególnych atrakcjach turystycznych.

Niektóre z firm biorących udział w programie **Mazurskiej Karty Turystycznej** znajdują się przy opisywanych w Przewodniku szlakach. W takim przypadku wskazano na możliwość wykorzystania karty poprzez zniż graficzną

Kartę można zakupić w **Mrągowskim Centrum Informacji Turystycznej** przez cały rok. Okres jej ważności to miesiąc. Koszt to tylko 12 zł.

Z karty można skorzystać wielokrotnie u tego samego partnera!

www.klaster.mazury.pl

Mazurski Portal Turystyczny

www.it.mragowo.pl

Strona należy do **Lokalne Organizacji Turystycznej „Ziemia Mrągowska”** a administrowana jest przez pracowników **Mrągowskiego Centrum Informacji Turystycznej**

Strona www.it.mragowo.pl to **turystyczna e-encyklopedia Mazur!**

www.it.mragowo.pl

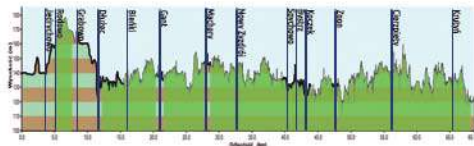

Krutynski Szlak Rowerowy

68,7 km

Sorkwity > Jędrzychowo > Grabowo > Dłużec > Biełki > Machary > Nowy Zyzdrój > Spychowo > Uklanka > Cierzpięty > Krutyn > Gałkowo

Malowniczy szlak przeznaczony dla doświadczonych rowerzystów. Różnorodna naturalna nawierzchnia prowadzi przez pola i lasy Puszczy Piskiej. Trasa jest bogata w podjazdy i zjazdy oraz długie proste odcinki. Piękne i różnorodne krajobrazy, atrakcje przyrodnicze i zabytki architektury drewniane składają się na niepowtarzalnie piękno szlaku rowerowego biegnącego wzdłuż Krutyni.

Charakterystyka trasy

krajobraz: lasy
nawierzchnia: 77% szutr,
23% asfalt
trudność: łatwa
rower: górski, miejski
czas średni: 9 h

Atrakcje dla dzieci

Grabowo: Galeria rzeźb

Zabytki

Sorkwity: kościół ewangelicki
Pałac neogotycki

Spychowo: Słuzka Łalka
Krutyn: drewniana architektura
Gałkowo: Salon M. Dönhoff

Przyrodnicze

ścieżka przyrodnicza „Jary Lampasz”
rezerwat przyrody “Czapliko - Ławny Lasek”

Krutyn: Muzeum przyrodnicze

Sorkwity

kościół ewangelicki
GPS N53 50.749 E21 08.596

Punkt styku szlaków
kościół ewangelicki

Wczesnośredniowieczne grodzisko Pruskie. Wieś Sarkewite, została założona w 1379 roku przez Wielkiego Mistra Krzyżackiego Winricha von Kniprowe.

Pomost przy Stacji Wodnej PTTK Sorkwity nad j. Lampackim. Miejsce się tu też restauracja

Kierujemy się pod wiaduktem kolejowym, w lewo. Przechodzimy na drugą stronę chodnika i udajemy się w lewo wzdłuż drogi krajowej nr 16. Mijamy budynek Urzędu Gminy, sklepy spożywcze, pocztę. Na końcu miejscowości skręcamy drogą asfaltową w prawo, przy kierunkowskazie „Jędrzychowo 3”.

Drogą asfaltową jedziemy aż do **Rodowa**. Miejscami po prawej stronie widać j. **Lampackie**. Na łąkach wzdłuż drogi często można obserwować na tym odcinku bobaciany oraz żurawie.

Jędrzychowo

Po prawej mijamy zabytkowy **Hotel im Park** z XVIII wieku oraz **restaurację**. W przeszłości pełnił on rolę dworka letniego i myśliwskiego.

Hotel im Park z restauracją

Rodowo

Przed osadą kończy się asfalt. Rozpoczyna się szutr, wzdłuż którego jedziemy piękną aleją lipową. Po lewej stronie mijamy **Międzynarodowe Centrum Wymiany Młodzięży Rodowo**, a po prawej warto przystanąć i zobaczyć **ścieżkę przyrodniczą „Jary Lampasz”**. Trasa prowadzi wzdłuż brzegów j. Lampasz, przecina dwa głębokie jary.

Wjeżdżenie do jeziora Lampasz

W dole nad jeziorem znajdują się pomosty kąpielowe.

Za wsią rozwidlenie dróg szutrowych, jedziemy w prawo lasem mieszanym drogą. Docieramy do rozwidlenia dróg z „brójką zieloną wysepką” pośrodku, z drogą. Pozostajemy na tej samej drodze, dalej prosto.

Grabowo

Wieś powstała na prawie magdebskim w 1554 roku w Lesie Marcinkowskim przy strumyku „Prziryżki” czyli Przyrzecze, między Dłużcem a Krzywem. Włóki sołeckie, wolne od czynszu, przypadały pięciu braciom: Jędrzejowi (Endre), Mikołajowi, Wojciechowi i Grzegorzowi, którym wolno było łowić ryby w j. Kujno i we wspomnianym strumyku, lecz tylko na potrzeby własne.

Uwaga! Skrzyżowanie drogi nr 600 Mrągowa – Szczytno. Przed nami rozciąga się widok na porośnięty staw w środku wsi. Jadąc przez wieś mijamy **drewniane rzeźby**, które nadają tej miejscowości niepowtarzalny artystyczny klimat. Warto we wsi zjechać trochę ze szlaku w drogi boczne, np. przy stawie, gdyż także tam umiejscowione są rzeźby.

Bohaterowie „Rzeplki” Tuwima jako przystanek autobusowy w Grabowie

Rozpoczyna się asfalt. Jedziemy w prawo, na południe, asfaltem aż do Dłużca. **Uwaga!** Wjeżdżamy na drogę wojewódzką. Na końcu wsi po prawej kościół. Rozwidlenie dróg Piecki - Szczytno, kierujemy się prosto na Piecki.

Krutyniński Szlak Rowerowy

W oddali po prawej widać j. Dłużec. Ostry zjazd przed wsią.

Dłużec 11.7 11.7 11.7

We wsi po prawej szkoła w zabytkowym budynku, dalej niewielka plaża, gdzie można odpocząć, sklep spożywczy 11.7.

Pod koniec wsi, po prawej i lewej stronie mazurskie drewniane chaty. Za wsią na skrzyżowaniu (z niewielkim zarośniętym cmentarzem po prawej) za kierunkowskazem Piecki - Gant skręcamy w prawo.

Warto zjechać ze szlaku i zwiedzić Muzeum Regionalne im. Walentyny Dermackiej z Sapiehów w Pieckach 11.7

Punkt styku szlaków 11.7
Do Piecek jest 7 km asfaltem.

Dojeżdżamy do mostu nad szlakiem kajakowym Krutyni. Po lewej wygodny zjazd dla rowerów do j. Białego.

Jezioro Białe z kajakarzmi

Z rzeką docieramy do rozwidlenia dróg asfaltowych z szyldem "Głogow 1,3". W prawo wieś Rutkowo.

Jedziemy w lewo pod górkę i po raz pierwszy spotykamy się z niebieskim szlakiem pieszym im. Melchiora Wańkowicza.

Szlak rowerowy przez Bieńki

Z drogi widzimy żółty kierunkowskaz do Stancji Wodnej Bieńki. Skręcamy w lewo w drogę szutrową. Tutaj też skręca pieszy szlak niebieski.

Bieńki 11.7 11.7 11.7

Zabudowania po lewej stronie, po prawej w lesie cmentarz wiejski. Wzdłuż j. Białego. Jezioro posiada rozwiniętą linię brzegową, leży na kajakowym szlaku rzeki Krutyni. Znajdujące się na jeziorze Białym cztery zalesione wyspy są miejscem gniazdowania żurawi. Rozwidlenie dróg szutrowych, jedziemy prosto drogą 11.7.

Opuszczając szlak w tym miejscu, w lewo po kilkuset metrach dojeżdżamy do Stancji Wodnej Bieńki i restauracji 11.7 oraz plaż. Powrót na szlak.

Stacja wodna Bieńki

Rozwidlenie dróg szutrowych nad rzeką. Po lewej widać most, kierujemy się w prawo szutrową drogą 11.7. Przed wyjazdem z lasu, przed wsią Gant po lewej stronie droga prowadzi przy cmentarzu ewangelickim.

Gant 11.7 11.7 11.7

Nazwa wsi prawdopodobnie pochodzi od jeziora Gant. Miejscowość turystyczna znana jest z urządzonych lasów. Jesienią popularne miejsce grzybobrania. Docierając do wsi na skrzyżowaniu duży krzyż, skręcamy w lewo, asfalt. We wsi po prawej ruiny opuszczonego drewnianego domu mazurskiego.

Na końcu wsi skręcamy w lewo zgodnie z kierunkowskazem "Jeleniewo 5", szutr.

Ostatnie zabudowania przed lasem. Z lewej strony do naszej drogi dociera pieszy szlak niebieski. Docieramy do szerokiej, szutrowej drogi 11.7, którą dojeżdżamy do wsi Machary. Po prawej mały parking leśny ze stołem. **Most drewniany** nad szlakiem Krutyni tzw. "Mały Elf" im. Haliny Frąckowiak.

Mały Elf nad Krutynią

Machary 11.7 11.7 11.7

Docieramy do drogi asfaltowej przed wsią, skręcamy w prawo, na południe. Kilkadziesiąt metrów przed drogą nr 601 Piecki - Szczytno, skręcamy z asfaltu w lewo w szutrową drogę 11.7. Po chwili leśne rozwidlenie dróg, trzymamy się prawej strony. **Uwaga!** Przejeżdżamy przez drogę asfaltową nr 601 Piecki - Szczytno. Po drugiej stronie kontynuujemy jazdę drogą 11.7, która doprowadzi nas prawie do wsi Nowy Zyrzdrój. Jest ona dobrze oznakowana. **Uwaga!** Przejeżdżamy przez drogę krajową nr 58, kontynuujemy jazdę drogą 11.7 zgodnie z szyldem "Leśniczówka Prusinowo". Docieramy do końca drogi 11.7. Rozwidlenie dróg 11.7 oraz 11.7. Jedziemy na południe drogą 11.7 do Spychowa.

Nowy Zyrzdrój 11.7 11.7 11.7

Osada powstawała około 1838 roku. Obecnie jest to wieś letniskowa nad j. Zyrzdroy Wielki. Miejscowość położona na szlaku rzeki Krutyni na skraju Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

Sklep spożywczy 11.7 z barem pod chmurką jest kultowym miejscem wśród turystów. Po lewej w środku wsi cmentarz mazurski. Za wsią wjeżdżamy w las i jedziemy cały czas prosto.

Docieramy do skrzyżowania dróg szutrowych. Kierujemy się ostro w prawo. Po ok. 300 m docieramy do szerokiej szutrowej drogi, skręcamy w lewo. **Uwaga!** Docieramy do drogi krajowej nr 59 Piecki - Spychowo. Jedziemy w prawo, na południe. Po około 300 m można wjechać na chodnik po prawej stronie.

Spychowo 11.7 11.7 11.7

Do 1945 r. wieś nazywała się „Puppen”, pochodząca od staropruskiego puppele, oznaczającego bób lub groch. Nazwa Puppen oznacza w języku niemieckim stowo „lalki”. W 1946 r. zastąpiono „Puppen”, wprowadzając polską nazwę Pupy, która jednak nie przypadła mieszkańcom do gustu. W 1960 r. na wniosek mieszkańców zmieniono nazwę na Spychowo. Pomysł powstał w związku z ekranizacją powieści Krzyżacy, której akcja toczy się m.in. w nieodległym Szczytnie. Mimo że miejscowość związana z Jurandem nosiła nazwę Spychów, a nie Spychowo. Dawna spolszczona nazwa pozostała nadal w nazwie nieodległej śluzi Łalka na szlaku Krutyni.

Przejeżdżamy mostek nad Spychowską Strugą. Kierujemy się w lewo, za kierunkowskazem "Koczek 4".

Zjeżdżając ze szlaku, jadąc prosto dotrzemy do centrum wsi ze sklepami 11.7 oraz restauracjami 11.7. Powrót do szlaku.

Bystrz 11.7 11.7 11.7

Przy drodze restauracja Leśny Zakątek 11.7

Jezioro Uplik

Krutyniński Szlak Rowerowy

Koczek

Neopodal Strugi Spychowskiej stoi domek letniskowy gdzie spędzał urlop zmarły w 1996 r. znany reżyser filmowy Krzysztof Kieślowski. Przed leśniczówką Koczek, przy moście na j. Uplik, szutrówką w prawo. Między Koczkiem a Zgonem jedziemy drogą **43**. W lesie, po lewej nad j. Uplik **rezerwat przyrody "Czapliński-Lawny Lasek"**. Jest to rezerwat ornitologiczny, założony w chronić kolonię czapli siwej, która jednak przeniosła się w inne miejsce! Obecnie występuje tu ponad 200-letni drzewostan sosnowy.

Zgon

Miejscowość powstała w 1708 roku. Nazwa wsi wywodzi się od zgonu bydła do wodopoju nad jeziorem Mokrym. W niewielkiej miejscowości warto odwiedzić **Izbę Pamięci Igora Nowakowskiego**. Pisarz przez wiele lat tu pracował i mieszkał. Docierając do asfaltowej drogi krajowej nr 58 skręcamy w lewo. **Uwaga!** Przez kilkadziesiąt metrów jedziemy drogą krajową! W Zgonie można zrobić przeprawę nad j. Mokrym. Znajduje się tu duża plaża oraz **restauracja** w Stacji Wodnej PTTK.

Za mostem łączącym Uplik z j. Mokrym skręcamy w prawo w szutrówką drogą **29**. Sztyl na "Ławny Lasek 1". Od tej pory aż do Krutyni będziemy jechać szutrem. Kierujemy się cały czas prosto, dobrą drogą szutrówką **29** aż do Cierzpięt. Po drodze mijamy skrzyżowanie z drogami **31** oraz **30** w miejscu gdzie płynął niewielki strumyk pod drogą, a po lewej stronie stoi staw młynski.

Po prawej przy skrzyżowaniu fundamenty starego młyna. Zjeżdżając z trasy drogą **31** można dojechać po ok. 500 m.

do plaży z pomostem nad j. Mokrym. Należy wrócić do drogi **29**.

Cierzpięty

Punkt styku szlaków

Należy z Cierzpięt kierować się na zachód, na końcu wsi, skręt w lewo szutrem w kierunku lasu. Droga **21** prowadzi prosto do Piecsek. odł. 4,6 km.

Miejscowość turystyczna w kształcie ulicówki położona na skraju **Mazurskiego Parku Krajobrazowego** nad j. Mokrym. Zjeżdżając ze szlaku w prawo sklepy i restauracje.

Kierujemy się w lewo, by po kilkunastu metrach, obok przystanku autobusowego skręcić w prawo. Jedziemy asfaltem. Z asfaltu kierujemy się w prawo w drogę **20**. Biegnie ona na północ od j. Łabędek, przez **Kosowice** do drogi nr 610. Ok. 10 m przed drogą asfaltową skręcamy w prawo w dawny nasyp wąskotorówki. Jedziemy ok. 300 m odcinkiem o nienajlepszej nawierzchni, czasami dużym piachem. Ok. 100 m przed dojazdem do drogi asfaltowej nr 610 skręcamy w prawo, by wjechać na drogę **24**. Biegnie ona po wschodnim brzegu j. Zdrężno i dochodzi do drogi **43**, która biegnie do j. Mokrego.

Mostek od strony jeziora Mokrego

Most między j. Mokrym oraz Krutynią. Po prawej nad jeziorem niewielka polana gdzie można odpocząć. A przed mostem widok na niewielką słąż i j. Krutynskie. Drogą **24** docieramy do wsi Krutyni. Rezerwat Krutynia.

Krutyni

Niewielka miejscowość nad rzeką Krutynią powstała około 1500 r. jako osada myśliwska przy drewnianym zamczku wielkiego mistrza krzyżackiego. Nazwa miejscowości pochodzi od rzeki Krutynia, uznawanej za jeden z najpiękniejszych kajakowych szlaków Europy. Jest bardzo ciekawy i zróżnicowany, przebiega przez **Puszczę Piską**, a od j. Mokrego także przez **Mazurski Park Krajobrazowy**.

W centrum wsi znajduje się targowisko. Znajduje się tu sklep i liczne restauracje.

Atrakcją jest **spływ pływówkami w staromazurskim stylu**. Poziom wody jest niski, więc tzw. sztakier kieruje łodzią odpychając się od dna długim kijem.

Początek spływu datuje się na okres międzywojenny. Spływ odbywa się najbardziej atrakcyjnym odcinkiem rzeki w **rezerwanie "Krutynia"** w kierunku j. Krutynianki i z powrotem. Rzeka jest tu szczególnie płytka i nie zwykle malownicza. Czas trwania ok. 1–1,5 godz.

Spływy pływówkami w staromazurskim stylu

Spływy łodziami w staromazurskim stylu „Perkun”, Krutyni 4 tel. +48 89 742 15 56 +48 60 427 868 e-mail: perkun@krutynia.com.pl www.krutynia.com.pl

Obiekt w programie **Mazurska Karta Turystyczna** *Mazurów Witaniec Card*
W 1934 r. Krutyni odwiedził Melchior Wańkiewicz, który wraz z córeczką – Tirilpokiem – spędzał na Mazurach wakacje uwiecznione w powieści „Na tropach Smełki”.

Przejeżdżamy przez skrzyżowanie (+) z drogą asfaltową, po prawej mijamy **targowisko wiejskie**. Jedziemy szutrem, za wsią najpierw polami, potem lasem. Wyjeżdżając z lasu, przed Gatkowem, po prawej mijamy **ewangelicki cmentarzyk**.

Gatkowo

Wież została założona w 1831 roku przez staroobrzędowców. Miejscowość znana jest z hodowli koni, pokazów oraz zawodów konna. W Gatkowie znajduje się również **salon Marion Dönhoff**, który został urządzony w historycznym Dworze Łowczego, pochodzącym z majątku Sztynort, będącego siedzibą hrabiów Lehnendorffów. Restauracja.

Marion Dönhoff była niemiecką hrabianką urodzoną w Prusach Wschodnich. Po II wojnie światowej, jak większość rodaków opuściła ojczyznę. Pracowała jako dziennikarka, współtwórca bardzo opiniotwórczego tygodnika „Die Zeit”, autorka ponad 20 książek. Najbardziej znana jako działaczka na rzecz pojednania Niemiec z krajami Europy wschodniej.

Salon Marion Dönhoff

Gatkowo 46
tel. +48 87 425 70 69
e-mail: kangur@data.pl
www.gatkowo.pl

Warto odwiedzić **Stadninę Koni Ferensteinów** w Gatkowie. Jest to idealne miejsce zarówno dla doświadczonych jeźdźców jak i dla osób rozpoczynających swoją przygodę z jeździectwem.

Punkt styku szlaków

Pęta Wojnowo.

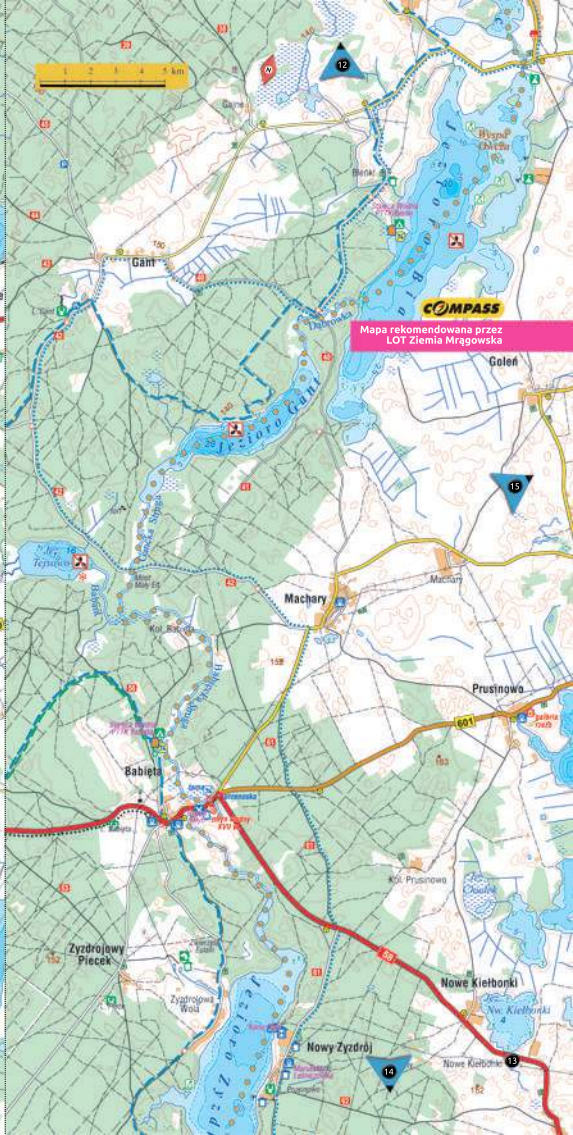
Salon Marion Dönhoff
GPS N53 41.305 E21 28.171

Mapa na stronie

www.turazgop.pl

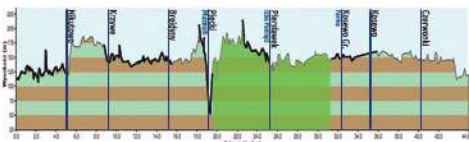
Ernsta Wiecherta

44,9 km

Mragowo > Bredjdyny > Piecki > Pierstawk (Izba Pamięci E. Wiecherta) > Jeziorko > Kosewo > Muntowo > **Mragowo**

Trasa pełna atrakcji: Muzeum Regionalne w Pieckach z niepowtarzalną kolekcją glinianych figurek, Izba Pamięci Ernsta Wiecherta, niemieckiego pisarza urodzonego w 1887 roku w Pierstawku oraz Ferma Jeleniowatych w Kosewie Górnym, gdzie spacerując łąkami można zaprzyjaźnić się z jeleniami.

* brak porówny pomiedzy odległości a wysokością

Charakterystyka trasy

krajobraz: łąki, pola
nawierzchnia: 55% szutr,
45% asfalt
trudność: łatwa
rower: górski, miejski
czas średni: 6 h

Atrakcje dla rodzin

Mragowo: Ekomarina **47**
Piecki: Muzeum Regionalne **43**
Kosewo Górne:
Ferma Jeleniowatych **45**

Atrakcje

Pierstawk: Izba Pamięci Ernsta Wiecherta **18**
Mragowo:
Festiwalowy Amfiteatr

Zabytki

Mragowo: zabytkowe centrum
Piecki: mazurska chata

Mragowo **10,5** **4,4** **46**

18 Mostek nad rzeką Dajną blisko Ekomarina
GPS N53 52.553 E21 18.884

Kierujemy się promenadą nad Czosem na zachód w stronę **centrum miasta**. Dojeżdżamy do **moła**, naprzeciw którego stoi **zabytkowy Ratusz**.

Zabytkowy Ratusz w Mragowie

Obok w szachulcowym budynku tzw. **Strażnicy Bośniackiej** z XVIII w. znajduje się **Izba Pamięci**, poświęcona niemieckiemu pisarzowi - **Ernstowi Wiechertowi**.

Jeziorko Czós

Krzywe **9,7** **4,3** **38**

Wieś ziemiańska nad j. Krzywe istniała już w 1437 r. i nosiła wtedy nazwę Crommenicze. Na górze, z której widać jezioro Krzywe, na skrzyżowaniu za sztydem „Grabowo 3” kierujemy się w dół.

17 Punkt styku szlaków **7**
Do Grabowa asfaltem, odl. 3 km.

Jadąc dalej promenadą nad j. Czós dojeżdżamy do plaży miejskiej przy os. Grunwaldzkim. Jedziemy szutrową drogą pod górkę, zakręt w prawo. Docieramy do asfaltu (ul. Dziękczynna), skręcamy w lewo i jedziemy w dół ulicą, zakręt. Skręt w lewo w ul. Łąkową, by po chwili skręcić w lewo. Po 100 m dojeżdżając do ul. Wojska Polskiego kierujemy się w lewo aż do os. Nikutowo jedziemy ścieżką pieszo-rowerową wzdłuż **Wielkiego Ozu Mragoskiego** po prawej. Przechodzimy na pasach przez drogę krajową nr 16 i udajemy się kilkadziesiąt metrów dalej. Skręcamy w prawo w ul. Krótką.

Nikutowo **5,6** **4,3** **38**

Wiadukt kolejowy. Na wprost za różnięty **cmntarz ewangelicki** wsi Nikutowo. Skręcamy szutrem w prawo pod górkę. Jedziemy na południe drogą szutrową. Jest to dawny **nasyp kolejowy**.

Dawny nasyp kolejowy przed asfaltem do Krzywego

Docieramy do asfaltu, skręcamy w prawo. Od tego momentu aż do Bredjdyn trasa prowadzi asfaltem.

17 Tutaj spotkali się bohaterowie książki Ewy Nowak pt. „**Krzywe 10**”. Pod tym adresem mieści się Pensjonat Akurat z restauracją **16**

We wsi po prawej stronie mijamy położony na górze przy drodze **cmntarz ewangelicki**. Na końcu wsi około 100 m od drogi widać niewielki las. W nim znajduje się **dawny cmentarz wiejski**. Jedziemy dalej drogą asfaltową.

Cmentarz w Krzywym

Bredjdyny **1,5** **4,2** **35**

Miejscowość w przeszłości nazywana Preden - sosna lub Wreyden - od braydis - łoś z języka staropruskiego.

Pierwsze wzmianki o wsi w dokumentach pochodzą z 1419 roku. Na początku wsi, przed widoczną po lewej stronie dużą ceglana stodołą, można zjechać z trasy skręcając w lewo drogą początkowo brukowaną i udać się do **dawnego parku przydworskiego pięknie położonego nad j. Bredjdyn**. Z drogi widać kilka okazałych bębów

Jeziorko Bredjdyn